

พฤติกรรมก้าวร้าวในวัยรุ่นตอนปลาย:

การประยุกต์ใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง

Aggressive Behavior in Late Adolescence:

An Application of Structural Equation Modeling

ปริญญา สิริอิตตะกุล / Parinya Siriattakul

วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล / Ratchasuda College, Mahidol University

E-mail: parinya.sir@mahidol.ac.th

นภัส ลิ้มอรุณ / Napat Limaroon

สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) / Neighbouring Countries Economic Development Cooperation Agency (Public Organization)

E-mail: deanlimaroon@hotmail.com

ประวัติบทความ

ได้รับบทความ 3 พฤศจิกายน 2564

แก้ไข 8 ธันวาคม 2564

ตีพิมพ์ 9 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้าง และพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลาย และ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวอย่างในการวิจัย คือ วัยรุ่นตอนปลาย จำนวน 300 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม แบบวัดการยอมรับเลี้ยงดู และแบบวัดความก้าวร้าว วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิจัย พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจาก ค่า $\chi^2 = 14.270$, $df = 11$ ค่า $p = .218$ ค่า $\chi^2/df = 1.297$ ดัชนี GFI = 0.992 ดัชนี AGFI = 0.952 ดัชนี NFI = 0.996 ดัชนี NNFI = 0.996 ดัชนี CFI = 0.999 ดัชนี RMR = 0.023 ดัชนี SRMR = 0.031 ดัชนี RMSEA = 0.030 และค่า LSR = 3.086 และตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลายได้ร้อยละ 48.00 โดยตัวแปรการยอมรับเลี้ยงดูด้านลบมีอิทธิพลทางตรงต่อความก้าวร้าวมากที่สุด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.736 และตัวแปรการยอมรับเลี้ยงดูด้านลบมีอิทธิพลทางตรงต่อการสนับสนุนทางสังคมโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.569

คำสำคัญ: ความก้าวร้าว, วัยรุ่นตอนปลาย, โมเดลสมการโครงสร้าง

Abstract

The objectives of this research were 1) to establish and develop the causal relationship model of late adolescence aggression and 2) to examine the coherence of the causal relationship model of late adolescence aggression developed by the researcher with empirical data. The research sample was 300 late

ข้อมูลอ้างอิง: ปริญญา สิริอิตตะกุล และ นภัส ลิ้มอรุณ. (2564). พฤติกรรมก้าวร้าวในวัยรุ่นตอนปลาย: การประยุกต์ใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, 10(2), 35-43. <https://doi.org/10.14456/jirgs.2021.5>.

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

adolescents. The research tools were the Social Support Measuring Form, Parenting Measuring Form, and Aggression Measuring Form. The data were analyzed with the structural equation model. The results revealed that the causal relationship model of late adolescence aggression was consistent with the empirical data indicating $\chi^2 = 14.270$, $df = 11$, $p = .218$, $\chi^2/df = 1.297$, GFI index = 0.992, AGFI index = 0.952, NFI index = 0.996, NNFI index = 0.996, CFI index = 0.999, RMR index = 0.023, SRMR index = 0.031, RMSEA index = 0.030 and LSR = 3.086. All variables accounted for 48.00% of the variance in late adolescence aggression. The negative parenting variable had the most direct influence on aggression with statistical significance at the .01 level. The influence size was 0.736 and the negative parenting variable had direct influence on social support with statistical significance at the .01 level and an influence size of -0.569.

Keywords: Aggressive Behavior, Late Adolescence, Structural Equation Modeling

บทนำ

วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่สำคัญช่วงหนึ่งในชีวิตกล่าวคือ วัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางสังคม จิตใจ และร่างกายอย่างรวดเร็ว โดยพัฒนาการดังกล่าว ปรินญา สิริอิตตะกุล, ศศิธร จำนงค์จันทร์, วิภาสิริ บุญชูช่วย และ สุภาภรณ์ พิมเงิน (2558) ได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการทางร่างกาย ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั่วไป และการเปลี่ยนแปลงทางเพศ 2) พัฒนาการทางจิตใจ ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญา การเปลี่ยนแปลงความคิดเกี่ยวกับตนเอง เช่น เอกลักษณ์ ภาพลักษณ์ของตนเอง การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ความภาคภูมิใจในตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง การควบคุมตนเอง อารมณ์ และจริยธรรม เป็นต้น และ 3) พัฒนาการทางสังคม ประกอบด้วย ความสนใจเพศตรงข้าม ความสนใจสังคมสิ่งแวดล้อม ความต้องการปรับตัวเองให้เข้ากับกฎเกณฑ์ กติกาของกลุ่มและของสังคม เป็นต้น แต่เมื่อพิจารณาภาวะธรรมชาติของวัยรุ่น จะพบว่า วัยรุ่นโดยเฉพาะวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งมีอายุระหว่าง 18-21 ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์และสังคมมากที่สุด เช่น การก้าวจากรั้วโรงเรียนสู่รั้วมหาวิทยาลัย และวัยรุ่นตอนปลายยังเป็นช่วงพัฒนาการที่จะก้าวเข้าสู่การมีวุฒิภาวะเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ มากกว่าด้านร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงด้านความคิด และความรู้สึก จนบางครั้งความคิดและความรู้สึกก็มักจะมี ความแปรปรวนจนทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น การทะเลาะวิวาทต่างสถาบัน การชกต่อยกันในสถานบันเทิง (ปรินญา สิริอิตตะกุล, 2550) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปัญหาของการปรับตัวของวัยรุ่นที่มีความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ที่อ่อนไหวและแปรปรวนรุนแรง จึงทำให้แสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวออกมาอย่างไม่เหมาะสม วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่อยู่ในช่วงระยะเวลาพายุแคม (Stress and Strong) (Casey et al., 2011) เป็นวัยวิกฤติ และเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่อยู่ท่ามกลางการปรับตัว และอารมณ์ของวัยรุ่นจึงเป็นอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย มีอารมณ์ที่อ่อนไหวรุนแรง การควบคุมอารมณ์ยังไม่สู้ดี บางครั้งเก็บกด บางครั้งมั่นใจสูง บางครั้งพรั่งพล่าน ซึ่งความอ่อนไหว และความแปรปรวนของอารมณ์นี้เอง อาจเป็นตัวสร้างปัญหา และทำให้วัยรุ่นเกิดความยากลำบากในการปรับตัวเข้าสู่ช่วงวัยของผู้ใหญ่

อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นเป็นไปตามพัฒนาการของวัย ซึ่งสามารถป้องกันและแก้ไขได้ หากผู้ใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีแนวทักเษในการสื่อสารที่มีต่อประสิทธิภาพกับวัยรุ่น จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าสถาบันครอบครัวมีส่วนสำคัญในการที่จะช่วยให้วัยรุ่นสามารถก้าวผ่านช่วงวัยและสามารถปรับตัวเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ รวมไปถึงการสื่อสารในครอบครัวด้วยสภาวะจิตแบบพ่อแม่ที่เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ปกป้อง และแบบผู้ใหญ่ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความก้าวร้าวของวัยรุ่นโดยรวม (วันเฉลิม แก้วกามา, 2549) แสดงให้เห็นว่าหากวัยรุ่นได้รับการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ช่วยเหลือ ปกป้องก็ย่อมส่งผลให้ความก้าวร้าวของวัยรุ่นลดลง และเมื่อพิจารณาสภาพสังคมไทยในปัจจุบันจะพบว่ามี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนใน

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

สังคมไทย เช่น การแข่งขันที่สูง ความกดดันและความคาดหวังจากผู้ปกครอง อาจทำให้เกิดความตึงเครียด และเกิดเป็นความคับข้องใจ จนส่งผลให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวออกมา อีกทั้งการอบรมเลี้ยงดูในสภาพที่ผู้ปกครองต้องเร่งรีบในการทำงาน หรือในกรณีการหย่าร้างอาจทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของพ่อแม่ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งอาจจะส่งผลทำให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อต่อต้านพฤติกรรมของพ่อแม่อีกด้วย นอกจากนี้สถาบันครอบครัวโดยการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ปกครองแล้ว สถาบันทางสังคมก็ยังเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญในการที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมความก้าวร้าวของวัยรุ่นได้ นั่นก็คือการสนับสนุนทางสังคม หากบุคคลขาดการสนับสนุนทางสังคมจะทำให้บุคคลรู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง (ปริญา สิริอิตตะกุล, 2550) ซึ่งอาจนำไปสู่ภาวะเครียด กัดกัด จนกลายเป็นความคับข้องใจและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมความก้าวร้าวได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู และตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม ว่าตัวแปรใดที่จะส่งผลต่อระดับความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลาย และตัวแปรใดที่จะสามารถพยากรณ์ระดับความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลายได้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการที่จะสามารถช่วยให้วัยรุ่นตอนปลายมีพัฒนาการเข้าสู่ช่วงวัยผู้ใหญ่ได้อย่างเหมาะสม และเติบโตกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เพื่อที่จะได้เป็นกำลังที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างและพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลาย
- 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว

พฤติกรรมก้าวร้าว (Aggressive behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ความเสียหายทั้งทางร่างกายและจิตใจ และ/หรือพฤติกรรมการทำลายสิ่งของ เป็นพฤติกรรมทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคล เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่น ๆ ซึ่งมีหลายเกณฑ์ที่จะนำมาตัดสิน ได้แก่ 1) ลักษณะเฉพาะของพฤติกรรม (Characteristics of the Behavior itself) ที่มีการให้ผลกรรมไม่น่าพึงพอใจ เช่น การทำร้ายร่างกายให้ได้รับบาดเจ็บ เป็นต้น 2) ความเข้มข้นในการตอบสนอง (Intensity of Response) เปรียบเทียบกับพฤติกรรมปกติที่สังคมยอมรับกันได้ เช่น การพูดจาใส่คนด้วยเสียงดัง การโยนสิ่งของอย่างแรง เป็นต้น 3) การแสดงออกถึงความเจ็บปวดของผู้ถูกกระทำ (Expression of Pain and Injury by Recipients) เช่น การชกต่อยของเพื่อน หากมีใครได้รับบาดเจ็บหรือแสดงออกถึงความทุกข์ทรมาน เป็นต้น ในทางตรงกันข้ามพฤติกรรมเดียวกันนั้นอาจถูกมองว่าเป็นการเล่นในหมู่เพื่อน หากยังไม่มีการแสดงปฏิกิริยาว่าได้รับความเจ็บปวด 4) เจตนาในการแสดงการกระทำ (Intention) หากพฤติกรรมก้าวร้าวได้รับการตีความว่า ผู้กระทำทำโดยไม่มีเจตนา ก็จะไม่รับการตัดสินว่าเป็นความก้าวร้าว เช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นหน้าที่ที่ต้องทำ ต้องปฏิบัติ หรือเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ เป็นต้น 5) ลักษณะของผู้ตัดสินความก้าวร้าว (Characteristics of the Labelers) จะมีอิทธิพลต่อรูปแบบพฤติกรรมที่เขาตีความ เช่น คนที่ก้าวร้าวมักจะระบุเหตุว่าคนอื่นตั้งใจทำพฤติกรรมก้าวร้าวเช่นเดียวกับตน และการที่บุคคลมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น เพศ การศึกษา ระดับเศรษฐกิจ เชื้อชาติ สังคม ทำให้มีการตัดสินพฤติกรรมเดียวกันเป็นความก้าวร้าวแตกต่างกัน 6) ลักษณะของตัวผู้กระทำ พฤติกรรมก้าวร้าว (Characteristics of the Aggressors) บรรทัดฐานในแต่ละสังคมเป็นตัวกำหนดการประเมินตัวผู้กระทำพฤติกรรมก้าวร้าวที่เหมาะสมกับอายุ เพศ กลุ่มศาสนา เชื้อชาติ อาชีพ ระดับเศรษฐกิจ เช่น มาตรฐานบางสังคมกำหนดให้ผู้หญิงแสดงออกทางกายน้อยกว่าผู้ชาย ดังนั้น หากผู้หญิงแสดงออกทางกายในระดับมากกว่าปกติก็จะถูกสังคมตัดสินว่ามีพฤติกรรมก้าวร้าวได้ง่ายกว่าพฤติกรรมเดียวกันที่กระทำโดยผู้ชาย เป็นต้น (Bandura, 1973; 1976)

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

ทั้งนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวเชื่อว่า การเรียนรู้ของบุคคลไม่จำเป็นต้องพิจารณาในการแสดงออก เพียงแค่การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ๆ ก็ถือว่าเกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้ว แม้จะยังไม่มีการแสดงออกก็ตาม การเรียนรู้ของคนเรานั้นเกิดขึ้นจากการสังเกตจากตัวแบบ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ 4 กระบวนการ คือ (Bandura, 1977; 1986) 1) กระบวนการตั้งใจ (Attention Process) ขึ้นอยู่กับความลักษณะที่เด่นชัดของตัวแบบและความสามารถในการรับรู้ของผู้สังเกต พฤติกรรมของตัวแบบที่มีประโยชน์มากก็จะทำให้ผู้สังเกตใส่ใจที่จะรับรู้พฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงมากยิ่งขึ้น 2) กระบวนการเก็บจำ (Retention Process) ความสามารถในการจดจำตัวแบบ บุคคลจะต้องแปลงข้อมูลของตัวแบบมาเป็นรูปแบบของสัญลักษณ์และจัดโครงสร้างเพื่อให้จดจำง่ายขึ้น 3) กระบวนการการกระทำ (Production Process) บุคคลแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบโดยทำการแปลสัญลักษณ์ที่เก็บจำไว้มาเป็นการกระทำ และการสังเกตข้อมูลย้อนกลับทั้งจากตนเองและจากภายนอกนำมาเทียบเคียงการกระทำกับภาพที่จำได้เพื่อหาจุดบกพร่องแล้วนำไปปรับปรุงในการแสดงพฤติกรรมให้ดีขึ้นต่อไป 4) กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) เมื่อบุคคลเรียนรู้แล้วจะแสดงพฤติกรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการจูงใจ ประกอบด้วย สิ่งล่อใจภายนอกหรือสิ่งล่อใจที่เห็นผู้อื่นได้รับ (Vicarious Incentive) หลังจากแสดงพฤติกรรม ตลอดจนสิ่งล่อใจภายในของตนเองซึ่งอาจจะเป็นวัตถุหรือการประเมินตนเอง นอกจากนี้ แนวคิดความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ ในกลุ่มจิตวิเคราะห์ ซิกมันด์ ฟรอยด์ เชื่อว่า มนุษย์มีสัญชาตญาณ 2 ชนิดในตนเองมาตั้งแต่เกิด ได้แก่ สัญชาตญาณแห่งชีวิต (Eros) และสัญชาตญาณแห่งความตาย (Thanatos หรือ Death Instinct) ซึ่งนำไปสู่ความก้าวร้าว โดยที่เป็นส่วนหนึ่งของจิตใต้สำนึก (ID) ต้องมีการระบายออกไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบที่สังคมยอมรับได้ เช่น การแข่งขันต่างๆ ด้านกีฬา หรือในทางที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น การทำร้ายร่างกาย สังคมจึงต้องทำหน้าที่ในการสร้างแนวทางให้คนเราได้ระบายความก้าวร้าวออกมาเป็นที่ยอมรับกันได้ อย่างไรก็ตาม ความก้าวร้าวอาจเป็นผลมาจากความคับข้องใจตามสมมติฐาน Frustration-Aggressive Hypothesis และความคับข้องใจจะก่อให้เกิดแรงผลักดัน (Drive) นำไปสู่ความก้าวร้าวบางรูปแบบเสมอ (Dollard, Dood, Miller, Mowrer & Sears, 1993) ซึ่งจะต้องพิจารณาลักษณะนิสัยความก้าวร้าวของแต่ละบุคคล ภาวะอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และสิ่งเร้าภายนอกตัวบุคคลควบคู่กันไป (Berkowitz, 1969; 1983)

วิธีการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ วัยรุ่นตอนปลายที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ วัยรุ่นตอนปลายที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่าง ตามหลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (structural equation modeling) ซึ่งใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีค่าควรจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood) โดย Tabachnick และ Fidell (2014) ได้เสนอแนะขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างควรมี 10 คน ต่อพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า 1 ตัว โดยในการวิจัยครั้งนี้มีพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า 27 ตัว ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ควรใช้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 270 คน ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดตัวอย่างเป็น 300 คน

เครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม สถานภาพทางครอบครัว และรสนิยมทางเพศ แบบวัดการยอมรับเลี้ยงดูด้านลบ จำนวน 35 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.930 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม จำนวน เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 25 ข้อ 0.905 แบบวัดความก้าวร้าว จำนวน 35 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.967

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลด้วย จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลายด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

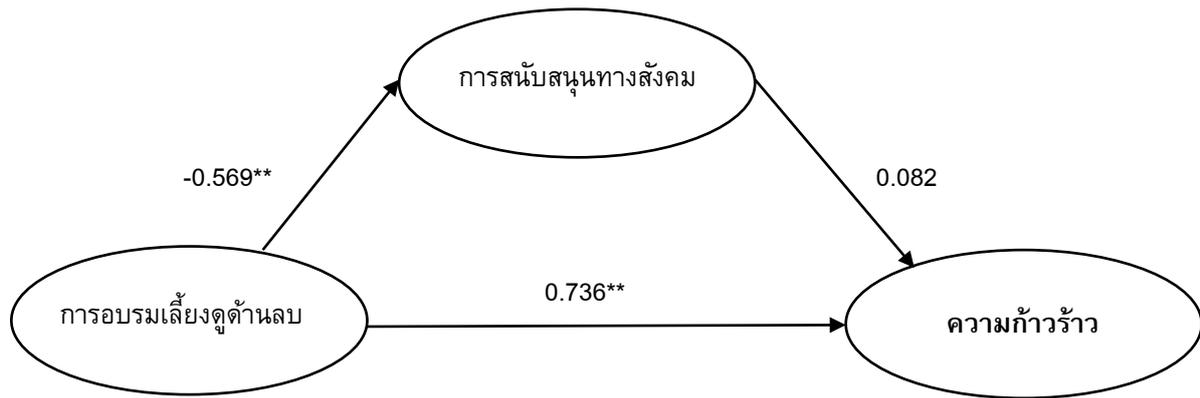
ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 63.30 รองลงมาเป็นผู้ชาย จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 และเพศอื่นๆ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70 ตามลำดับ มีอายุระหว่าง 18-21 ปี มีค่าเฉลี่ยของอายุเท่ากับ 20.79 (S.D. = 1.61) เกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-4.00 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 (S.D. = 0.46) ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่อาศัยอยู่ด้วยกัน จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90 รองลงมา พ่อแม่แยกกันอยู่ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 25.90 และพ่อเสียชีวิตแล้ว จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.10 ตามลำดับ และส่วนใหญ่มีรสนิยมทางเพศแบบรักต่างเพศ จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 70.90 รองลงมา รักทั้งสองเพศ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 และรักเพศเดียวกัน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.90 ตามลำดับ

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลาย พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลายไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจาก ค่า $\chi^2 = 224.901$, $df = 41$ ค่า $p < .001$ ค่า $\chi^2/df = 5.485$ ดัชนี GFI = 0.888 ดัชนี AGFI = 0.820 ดัชนี NFI = 0.941 ดัชนี NNFI = 0.934 ดัชนี CFI = 0.950 ดัชนี RMR = 0.055 ดัชนี SRMR = 0.080 ดัชนี RMSEA = 0.118 และค่า LSR = 7.201

ผู้วิจัยจึงปรับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลายโดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กัน พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจาก ค่า $\chi^2 = 14.270$, $df = 11$ ค่า $p = .218$ ค่า $\chi^2/df = 1.297$ ดัชนี GFI = 0.992 ดัชนี AGFI = 0.952 ดัชนี NFI = 0.996 ดัชนี NNFI = 0.996 ดัชนี CFI = 0.999 ดัชนี RMR = 0.023 ดัชนี SRMR = 0.031 ดัชนี RMSEA = 0.030 และค่า LSR = 3.086 และตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลายได้ร้อยละ 48.00

เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลาย พบว่า ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูด้านลบมีอิทธิพลทางตรงต่อความก้าวร้าวมากที่สุด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.736 แสดงว่าหากวัยรุ่นตอนปลายได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านลบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจะส่งผลให้วัยรุ่นตอนปลายมีพฤติกรรมก้าวร้าวเพิ่มมากขึ้น และตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูด้านลบมีอิทธิพลทางตรงต่อการสนับสนุนทางสังคมโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.569 แสดงว่าหากวัยรุ่นตอนปลายได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านลบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจะส่งผลให้ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อยลง

ภาพที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลาย

ตารางที่ 1 ขนาดอิทธิพลจากตัวแปรสาเหตุไปตัวแปรผล

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล					
	$R^2 = 0.324$			$R^2 = 0.480$		
	การสนับสนุนทางสังคม			ความก้าวร้าว		
	TE (SE)	IE (SE)	DE (SE)	TE (SE)	IE (SE)	DE (SE)
การอบรมเลี้ยงดูด้านลบ	-0.569** (0.063)	-	-0.569** (0.063)	0.689** (0.059)	-0.047 (0.042)	0.736** (0.080)
การสนับสนุนทางสังคม	-	-	-	0.082 (0.071)	-	0.082 (0.071)

** $p < .01$

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูด้านลบมีอิทธิพลทางตรงต่อความก้าวร้าวของวัยรุ่นมากที่สุดโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีขนาดอิทธิพลมากที่สุดเท่ากับ 0.736 แสดงให้เห็นว่า หากวัยรุ่นตอนปลายได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านลบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขันจะส่งผลให้วัยรุ่นตอนปลายมีพฤติกรรมก้าวร้าวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Torre-Cruz, García-Linares และ Casanova-Arias (2014) พบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ (authoritarian parenting style) จะมีความก้าวร้าวทั้งทางร่างกาย และคำพูดมากกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (authoritative parenting style) เนื่องจากครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ บิดามารดามีความเข้มงวดจึงส่งผลให้ลูกเรียกร้องสูง แต่บิดามารดาจะไม่ตอบสนองความต้องการของลูกโดยสิ้นเชิง จะจัดระบบ ควบคุม และวางกฎเกณฑ์ให้ลูกปฏิบัติตามอย่างเข้มงวดโดยมีการอธิบายถึงเหตุผลของสิ่งที่ตนกระทำกับลูกน้อยมาก หรือบางครั้งอาจจะไม่มีการอธิบายเลย เด็กต้องยอมรับในคำพูดของบิดามารดาว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมเสมอ อีกทั้งบิดามารดา ยังมีการใช้อำนาจควบคุมโดยวิธีบังคับ และลงโทษเมื่อเด็กไม่ทำตามความคาดหวังของบิดามารดา บิดามารดามักจะห่างเหิน และปฏิเสธเด็ก (Maccoby, 1980) ส่วนการอบรมเลี้ยงดูด้านบวกเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีการตอบสนองแบบยืดหยุ่นและอบอุ่น การอบรมเลี้ยงดูลักษณะนี้จะสนับสนุนให้วัยรุ่นมีพัฒนาการตามวุฒิภาวะ โดยที่บิดามารดาจะอนุญาตให้ลูกมีอิสระตามควรแก่วุฒิภาวะ แต่ในขณะที่เดียวกันจะกำหนดขอบเขตพฤติกรรมและกำหนดให้ลูก เชื้อฟังและปฏิบัติตามแนวทางที่บิดามารดากำหนดไว้อย่างมีเหตุผล ในขณะที่เดียวกันก็ให้ความรักความอบอุ่นและใส่ใจ

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

ต่อลูก เปิดโอกาสให้ลูกเป็นตัวของตัวเอง รับฟังเหตุผลจากลูก และสนับสนุนให้ลูกมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจ เรื่องต่างๆ ของครอบครัว (ตุลยา จิตตะยโสธร, 2552) จะเห็นได้ว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะส่งผลให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมก้าวร้าวที่แตกต่างกัน (Trenas, Osuna, Olivares & Cabrera, 2013) โดยการอบรมเลี้ยงดูด้านลบจะส่งผลให้วัยรุ่นมีความก้าวร้าวมากกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านบวก

นอกจากนี้ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูด้านลบยังมีอิทธิพลทางตรงต่อการสนับสนุนทางสังคมโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.569 แสดงว่า หากวัยรุ่นตอนปลายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านลบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจะส่งผลให้ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อยลง แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นที่มีความก้าวร้าวสูง เนื่องจากบุคคลที่มีความก้าวร้าว ไม่ว่าจะเป็นการพูดจาเหยียดหยามผู้อื่น พูดให้ร้าย ตำหนิผู้อื่น รวมไปถึงการมุ่งหมายที่จะทำร้ายทั้งร่างกาย และจิตใจผู้อื่นย่อมส่งผลให้บุคคลดังกล่าวไม่เป็นที่น่าชื่นชมของเพื่อน พี่ น้อง หรือแม้กระทั่งสังคม เมื่อเป็นเช่นนั้นบุคคลดังกล่าวก็จะไม่ได้รับการสนับสนุนจากสังคม เพราะตนเองทำตัวไม่ได้เป็นที่ต้องการของสังคม ทำให้รู้สึกว่าการไม่ได้รับความรักใคร่ผูกพันจากผู้อื่น หรือได้เป็นส่วนหนึ่งของการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนฝูง หรืออาจจะกล่าวได้ว่าไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมนั่นเอง จึงทำให้เห็นว่าหากวัยรุ่นตอนปลายได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านลบก็จะส่งผลต่อการได้รับการสนับสนุนทางสังคมนั่นเอง

ในทางตรงกันข้ามได้มีผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่จะทำให้วัยรุ่นได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาวะทางจิตใจของวัยรุ่น (Lavasani, Borhanzadeh, Afzali & Hejazi, 2011) นอกจากนี้ การสนับสนุนทางสังคมยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตัวเองของวัยรุ่นชายและหญิง (Ikiz & Cakar, 2010) โดยผลการวิจัยของฤติมา รักษารักษ์ และงามลมัย ผิวเหลือง (2558) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารและด้านอารมณ์ การควบคุมตนเองด้านอารมณ์ การเห็นคุณค่าในตนเองด้านการมีอำนาจในตน ด้านการมีความสำคัญ ด้านการมีคุณค่าความดี และด้านการมีความสามารถร่วมกันมีอิทธิพลทางบวกต่อความยืดหยุ่นตัวของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($p < .001$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของความยืดหยุ่นตัวของวัยรุ่นได้ร้อยละ 58.2 ซึ่งความยืดหยุ่นเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลในการฟื้นตัวเมื่อเผชิญกับปัญหาความยากลำบากในชีวิตได้อย่างเข้มแข็ง และกลับสู่สภาพเดิมได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูด้านบวกแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และมีความสัมพันธ์ทางลบกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) (นวลปราง อรุณจิต และ ศิริกัญญา แก่นทอง, 2559)

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์วิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูด้านลบมีอิทธิพลทางตรงต่อความก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลายมากที่สุด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.736 แสดงว่าหากวัยรุ่นตอนปลายได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านลบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจะส่งผลให้วัยรุ่นตอนปลายมีพฤติกรรมก้าวร้าวเพิ่มมากขึ้น และตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูด้านลบมีอิทธิพลทางตรงต่อการสนับสนุนทางสังคมโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.569 แสดงว่าหากวัยรุ่นตอนปลายได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านลบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจะส่งผลให้ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อยลง

ดังนั้น รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็นสิ่งสำคัญที่ครอบครัวควรตระหนักถึงเพื่อสร้างเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมและมีการสนับสนุนทางสังคมที่ดีขึ้น ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปอาจจะศึกษาวิจัยในลักษณะของการสร้างเสริมพ่อแม่

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

เกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูทางด้านบวกแบบเอาใจใส่ มีความยืดหยุ่นโดยที่พ่อแม่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกต่าง ๆ และมีการตอบสนองอย่างอบอุ่นและเข้าใจต่อความต้องการของลูก รวมทั้งการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูกับบุคลิกภาพการปรับตัว และการกำกับตนเอง (self-regulation) ซึ่งเป็นพฤติกรรมทางบวกในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นได้

นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของพ่อแม่และวัยรุ่นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เนื่องจากการรับรู้ทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นอาจจะส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นตอนปลาย ลดการทะเลาะเบาะแว้งกันระหว่างนักศึกษาต่างสถาบัน ลดการทำร้ายร่างกายกัน รวมไปถึงช่วยลดความรุนแรงในการแก้ปัญหาจนถึงการฆ่ากันในบางกรณีเมื่อวัยรุ่นเข้าสู่ผู้ใหญ่ ตลอดจนช่วยให้วัยรุ่นตอนปลายมีพัฒนาการเข้าสู่ช่วงวัยผู้ใหญ่ได้อย่างเหมาะสมและเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ดุษยา จิตตะยโสธร. (2552). รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู: แนวคิดของ Diana Baumrind's Parenting Styles. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 29(4), 173-187.
- นवलปราง อรุณจิต และ ศิริกัญญา แก่นทอง. (2559). *พฤติกรรมการณ์เลี้ยงดูและความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยนครราชสีมาชนครินทร์.
- ปริญญา สิริอิตตะกุล. (2550). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 13, 30-43.
- ปริญญา สิริอิตตะกุล, ศศิธร จำนงค์จันทร์, วิภาสิริ บุญชูช่วย และ สุภาภรณ์ พิมเงิน. (2558). *การพัฒนาตัวแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน*. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ฤติมา รักษารักษ์ และ งามลลย์ ผิวเหลือง. (2558). อิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเองและการควบคุมตนเองที่มีต่อความรุนแรงตัวของนิสิตรอพินิจ. *วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 4(2), 146-174.
- Bandura, A. (1973). *Aggression: A Social learning analysis*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1976). Social learning analysis of aggression. In E. Ribesynes & A. Bandura (eds.). *Analysis of Delinquency and Aggression*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Berkowitz, L. (1969). The frustration aggression hypothesis. In L. Berkowitz (ed.). *Roots of aggression: A re-examination of the frustration-aggression hypothesis*. New York: Atherton Press.
- Berkowitz, L. (1983). Aversively stimulated aggression: Some parallels and differences in research with animals and human. *American Psychologist*, 38, 1135-1144.
- Casey, B., Jones, R., Levita, L., Libby, V., Pattwell, S., Ruberry, E., Soliman, F., & Someville, L. (2011). The Storm and Stress of Adolescence: insights from Human Imaging and Mouse Genetics. *Developmental Psychology*, 52(3), 225-235.
- Dollard, J., Dood, L., Miller, N., Mowrer, O., & Sears, R. (1993). *Frustration and aggression*. New Haven: Yale University Press.

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

- Ikiz, F., & Cakar, F. (2010). Perceived social support and self-esteem in adolescence. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 2338-2342.
- Lavasani, M., Borhanzadeh, S., & Afzali, L., & Hejazi, E. (2011). The relationship between perceived parenting styles, social support with psychological well-being. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 15, 1852-1856.
- Maccoby, E., & Martin, J. (1983). Socialization in the Context of Family: Parent-Child Interaction. In P. Mussen (ed.). *Handbook of Child Psychology, Socialization, Personality, and Social Development*. 4th ed. New York: Wiley.
- Trenas, A., Osuna, M., Olivares, R., & Cabrera, J. (2013). Relationship Between Parenting Style and Aggression in a Spanish Children Sample. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 82, 529-536.
- Torre-Cruz, M., García-Linares, M., & Casanova-Arias, P. (2014). Relationship between parenting styles and aggressiveness in adolescents. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 12(1), 147-169.